

Informācijas sabiedrības padomes protokols

Rīgā

2018.gada 11.janvāris

Nr.1**Sēdi vada**

Ministru prezidents Māris Kučinskis

Sēdē piedalās**Padomes locekļi:**

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs Kaspars Gerhards

Ekonomikas ministrs Arvils Ašeradens

Tieslietu ministrs Dzintars Rasnačs

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas valsts sekretāra vietnieks informācijas un komunikāciju tehnoloģiju jautājumos Edmunds Beļskis

Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras pārstāvis Aldis Gulbis

Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju asociācijas pārstāve Signe Bāliņa

Latvijas Atvērto tehnoloģiju asociācijas pārstāvis Jānis Treijs

Rīgas Tehniskās universitātes pārstāvis Jans Šlihte

Latvijas Universitātes pārstāvis Mārtiņš Pūriņš

Latvijas Lielo pilsētu asociācijas pārstāvis Egons Spalāns

Latvijas Pašvaldību savienības pārstāvis Guntars Krasovskis

Sanāksmes dalībnieki:

Aizsardzības ministrija, Jānis Garisons

Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra, pulkvedis Mārtiņš Liberts

Tieslietu ministrija, Raivis Kronbergs

Iekšlietu ministrija, Dimitrijs Trofimovs

Iekšlietu ministrija, Vilnis Vītoliņš

Izglītības un zinātnes ministrija, Inguna Kampāne

Ekonomikas ministrija, Ieva Pļaviņa

Latvijas Atvērto tehnoloģiju asociācija, Ieva Vītoliņa

Labklājības ministrija, Indra Kārklīņa

Satiksmes ministrija, Dace Bankoviča

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Laura Gintere

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Mikus Jēkabsons

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Eduards Cauna

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Maija Anspoka

Veselības ministrija, Ilze Āboliņa

Veselības ministrija, Laura Boltāne

Nacionālā arhīva direktora vietnieks, Gatis Karlsons

Kultūras ministrija, Gundega Bremmane

Finanšu ministrija, Dace Hildebrante

Finanšu ministrija, Žanete Zvaigzne

Finanšu ministrija, Vija Kurpniece

Valsts kontrole, Zita Zariņa

Valsts kontrole, Ingrīda Kalniņa-Junga

Valsts kontrole, Mārtiņš Vilmanis

Uzņēmumu reģistrs, Guna Paidere

Datu valsts inspekcija, Daiga Avdejanova
Tiesu administrācija, Andris Munda
Valsts zemes dienests, Solvita Zvidriņa
Latvijas Atvērto tehnoloģiju asociācija, Ieva Vītoliņa

Sēdi protokolē:

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas pārstāvis Arnis Skraučs

M. Kučinskis atklāj sanāksmi.

1.

Par Valsts kontroles revīzijas ziņojumu un par to revīziju rezultātiem, kas saistīti ar publisko datu apstrādi

Ziņo **Z. Zariņa** par Valsts kontroles revīzijas ziņojumu (prezentācija/datne: VK_prezentacija_ISP).

Z. Zariņa informē padomi par Valsts kontroles revīzijas ziņojumu. Revīzijas ziņojums parāda, ka atsevišķos gadījumus valsts pārvaldes iestādes datu apmaiņu veic neefektīvi. Revīzijas mērķis bija pārliecināties, ka ir radīti visi priekšnoteikumi, lai vienas valsts pārvaldes iestādes rīcībā jau esošie dati netiktu prasīti no privātpersonām, kurus jau iegūst valsts pārvaldes iestādes un valsts pārvalde ar datiem apmainās efektīvi, lieki netērējot administratīvos resursus. Valsts informāciju sistēmu savietotājs ir iegādāts, bet netiek pilnībā izmantots. Iestādes nav aktualizējušas normatīvos aktus vai pakalpojumu aprakstus, kuri aizvien paredz pieprasīt no personas, piemēram, Būvniecības informācijas sistēma joprojām pašvaldībās tiek lietota atšķirīgā apjomā. Noslēgtās vienošanās starp iestādēm par informācijas apmaiņu ietver ļoti atšķirīgu informācijas sniegšanas apjomu un pamatojumu. Valsts kontrole atbalsta atvērto datu politikas ieviešanu, nosakot tās datu kopas, kurām ir vislielākā ekonomiskā pievienotā vērtība atvērt vispirms. Izteikti vairāki ierosinājumi esošās sistēmas uzlabošanai.

Viedokļi:

E. Beļskis pateicas Valsts kontrolei par veikto darbu revīzijas veikšanā. Pateicoties efektīvai iestāžu sadarbībai, VARAM ir veicis izmaiņas, lai uzlabotu esošo situāciju, piemēram, sāka darboties Latvijas Atvērto datu portāls. Piekrīt, ka ir nepieciešams iestādēm sadarboties un noteikt skaidras summas par datu kopu atvēršanu.

A. Ašeradens pateicas Valsts kontrolei par veikto darbu un visaptverošo analīzi. Vērš uzmanību par lielo noslēgto līgumu skaitu, ir nepieciešams pēc iespējas ātrāk to samazināt.

Padomes lēmums:

Pieņemt zināšanai Valsts kontroles sniegto informāciju.

2.

Par informatīvo ziņojumu par atveramajām datu kopām (t. sk. adrešu reģistru un LĢIA datu kopām

Ziņo **M. Jēkabsons** par informatīvo ziņojumu par atveramajām datu kopām (t. sk. adrešu reģistru un LĢIA datu kopām (prezentācija/datne: ISP_11012018_2)).

M. Jēkabsons informē padomi par informatīvo ziņojumu par atveramajām datu kopām. VARAM 2017.gadā izstrādāja informatīvo ziņojumu par konkrētām atveramajām datu kopām, kuru 7.decembrī iesniedza kā nesaskaņotu uz Ministru kabineta komitejas sēdi. Valsts zemes dienesta atveramās datu kopas: adrešu reģistrs un administratīvo teritoriju robežu dati. Kopējās šo abu datu kopu atvēršanas izmaksas EUR 80 500. Adrešu reģistru izmanto tādi lieli uzņēmumi kā Latvijas Pasts, Lattelecom, Latvijas Gāze, SIA Tele2, tā ir tikai daļa no lielajiem uzņēmumiem, kas sniegtos pakalpojumus izmanto regulāri. Papildus – nav iespējams prognozēt kādus jaunus pakalpojumus vai risinājumus nozare varētu izveidot, ja šīs datu kopas tiktu atvērtas. Sanāksmē ar LĢIA, LIKTA un LATA pārstāvjiem, tika panākta vienošanās par konkrētu 6 datu kopu atvēršanu. Pēc LĢIA veiktajiem aprēķiniem, summa par šo 6 datu kopu atvēršanu ir EUR 132 755.

Viedokļi:

M. Kučinskis pauž viedokli, ka šīs nepieciešamās summas datu atvēršanai ir samērīgas, līdz šim bija priekšstats, ka šī summa būs krietni lielāka. Pēc informatīvā ziņojuma izskatīšanas Ministru kabinetā un grozījumu veikšanas sanāk, ka līdz ar nākamā gada 1.janvāri šīs datu kopas varētu sākt izmantot.

M. Jēkabsons optimāli skatoties jā, nākamā gada 1.janvāris. Tas ir atkarīgs no tā, cik ilgā laikā tiks panākta vienošanās par kompensēšanas mehānismu.

Dz. Rasnačs pauž viedokli, ka ziņojumā nav ietverti valsts drošības aspekti, personu drošības aspektu analīze un krāpšanas risku novērtēšanas analīze. Esošais piedāvājums tieši paver plašas krāpnieciskas iespējas un var skart dažādus valsts drošības aspektus un jāpievērš uzmanība personas datu aizsardzībai. Aicina uzklaut Valsts zemes dienesta ģenerāldirektori.

E. Beļskis uzsver, ka šajā ziņojumā runa ir par adrešu reģistru un administratīvo teritoriju robežu datiem, nevis kadastra informāciju vai kādu citu ar drošību saistītu jautājumu.

Valsts zemes dienesta prezentācija

S. Zvidriņa informē padomi par Valsts zemes dienesta rīcībā esošajiem un atveramajiem datiem. Pēc sarunām ar Valsts kontroli un VARAM ir skaidrs, ka šī problēma ir jādala vairākās daļās. Viena daļa ir informācijas apmaiņa no sistēmas uz sistēmu, otra daļa ir datu apmaiņa kā tāda, tie ir dati, kas būtu atverami. Esošā situācijā nestandarta informācija tiek sniegta par maksu. Balstoties pēc nepieciešamās informācijas, ja tā glabājas digitāli, vai to ir nepieciešams atlasīt manuāli, ir atkarīgs vai šī ir maksas vai bez maksas informācija. Kadastra informācijas sistēmā esošie vēsturiskie dati, nav digitalizēti, to apstrāde jāveic manuāli, līdz ar to tas ir maksas pakalpojums, atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem. Bez maksas valsts pārvalde iestādēm ir pieejami kadastra apzīmējumu, numuru nosaukumu u.c. vispārīgi dati. Adrešu dati bez maksas ir pieejamas visām valsts un pašvaldību institūcijām. Adrešu reģistra dati varētu būt pirmie, kuri tiktu atvērti.

Viedokļi:

M. Kučinskis pauž viedokli, ka šī jautājuma sakarā nekādu pretrunu nav ar to vienošanos, kas ir panākta darba grupā. Saistībā ar samaksu par datu atvēršanu, tas tiks skatīts Ministru kabineta sēdē un tad notiks tālākā virzība.

S. Zvidriņa apstiprina, ka pretrunu nav, bet tā kā Valsts zemes dienests ir minēts visos darba kārtības jautājumus, tad gribēja iepazīstināt ar detalizētāku informāciju par esošo situāciju.

J. Garisons papildina, ka attiecībā uz Tieslietu ministra akcentētajiem drošības jautājumiem, Aizsardzības ministrija ir sagatavojusi ziņojumu valdībai, kas tuvākajā laikā tiks iekļauts darba kārtībā. Uzsver, ka vienkārši atvērt datus brīvai pieejai nav pareizi, ir nepieciešams nodrošināt reģistrēšanas datu saņemšanai. Informāciju ir nepieciešams sadalīt: kas būs pieejama publiski, bet reģistrēšanās, kas ir pieejama zināmam personu vai komersantu lokam. Tieši šis būs tas variants, kas ziņojumā valdībai tiks piedāvāts: sadalīt datus pēc tā, kam tie būs pieejami un nepieciešami.

D. Hildebrante min, ka ir nepieciešams izvērtēt iespējas samaksu par datiem nodrošināt esošā finansējuma ietvaros, kā arī vērš uzmanību, ka jautājums par finansējumu ir risināms nākamā gada budžeta sagatavošanas procesā, attiecīgi ir jāprecizē pie jautājuma tālākās virzības sagatavotais protokollēmums.

M. Kučinskis uzsver, jautājums jārisina, lai tas nonāktu valdībā laikā, kad tiek skatīti ar nākamo valsts budžetu saistītie jautājumi, jo šogad papildus līdzekļi netiks piešķirti.

E. Beļskis atbalsta Finanšu ministrijas priekšlikumu, kad attiecīgā iestāde kopā ar Finanšu ministriju risina jautājumu par nepieciešamo finansējumu.

M. Kučinskis aicina VARAM, attiecīgai ministrijai un Finanšu ministrijai risināt jautājumus par nepieciešamo finansējumu.

J. Treijs lūdz skaidrot Aizsardzības ministrijai, vai tieši adrešu reģistra atvēršana radītu risku valsts drošībai?

J. Garisons atbild, ka nē, tieši adrešu reģistra atvēršanai draudu nav.

D. Trofimovs pauž atbalstu Aizsardzības ministrijas teiktajam. Papildina, ka ir nepieciešams izvērtēt valsts drošības jautājuma aspektu, atverot datus.

A. Ašeradens pauž viedokli, ka notiek skaidra virzība uz datu atvēršanu, bet tajā pat laikā ir nepieciešams protokols, kas nosaka to, kādā veidā dati tiek atvērti, kam ir pieejami. Vēl viens jautājums ir par personas privātumu, ir jābūt skaidram drošības protokolam, kurā visas šīs lietas ir noteiktas.

L. Medina vērš uzmanību, ka jebkurai datu atvēršanai ir jābūt izvērtētai kontekstā ar Vispārīgās fizisko personu datu aizsardzības regulas prasībām. Ir nepieciešams ieviest datu atsekojamību, lai zinātu, kas tieši ir konkrētos datus skatījies.

A. Gulbis pauž viedokli, ka drošības jautājums ir ārkārtīgi būtisks šajā konteksta. Atbalsta atsekojamības ieviešanas nepieciešamību. Nepieciešams datus sadalīt, jo konkrēti dati ir būtiski tad, ja ir pieejami visi, bet veicot šo sadali un, iedodot tikai vienu konkrētu daļu, tad tas nav tik kritiski. Ir nepieciešams kritiski veikt šo izvērtēšanu.

G. Krasovskis iesaka pie katras atveramās datu kopas norādīt piemēru, lai neiznāk pārpratumi, piemēram, saistībā ar adrešu reģistra atvēršanu, ka atvērtie dati nesatur personas datus un nerada apdraudējumu valsts aizsardzībai.

S. Bāliņa lūdz precizēt termiņu, kad dati būs pieejami. Panākot vienošanos par summu, tā tiek iekļauta nākamā gada budžetā? Tad sanāk, ka pēc pusotra gada?

M. Kučinskis atbild, ka nē, tik ilgi nebūs jāgaida. Jautājumu var risināt izdevumu pārskatīšanas ietvaros un iespēju robežās rast naudu jau esošo līdzekļu ietvaros.

E. Beļskis uzsver, ka ir nepieciešama vienošanās starp datu turētāju un valdību, ja valdība budžeta veidošanas procesā šo naudu iezīmē, tad būtu iespēja, ka iestādes jau var sākt gatavoties jau šogad, nevis nākamgad.

Padomes lēmums:

Konceptuāli atbalstīt VARAM sniegto ziņojumu un aicināt rast nepieciešamo finansējumu datu atvēršanai.

3.

Par informatīvo ziņojumu par iespēju nodrošināt datu izsniegšanu valsts pārvaldes iestādēm bez maksas

Ziņo **E. Cauna** par informatīvo ziņojumu par iespēju nodrošināt datu izsniegšanu valsts pārvaldes iestādēm bez maksas (prezentācija/datne: ISP_110118_3)).

E. Cauna informē padomi par iespēju nodrošināt datu izsniegšanu valsts pārvaldes iestādēm bez maksas. Šis informatīvais ziņojums pēc būtības akcentē to, ko minēja Valsts kontrole, ka valsts pārvaldes arvien veic savstarpējos norēķinus par savā rīcībā esošajiem datiem. Izvērtējot situāciju, tika secināts, ka Valsts zemes dienests un Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra veido 96% no kopējā maksas datu apjoma starp valsts iestādēm. Līdz šim Valsts zemes dienests ir noraidījis piedāvājumu padarīt datus pieejamus bez maksas valsts iestādēm, ja samaksa par tiem tiks nodrošināta, balstoties uz iepriekšējo gadu aprēķinu. Noraidījumu pamato ar to, ka, atverot datus, pieaugs iestāžu skaits, kas šos datus izmantos. Pēc Valsts zemes dienesta domām šos datus izmantos visas valsts budžeta iestādes ar vismaz 3 lietotājiem katrā iestādē. Galvenais ir noteikt aprēķinu mehānismu, lai būtu skaidri principi, pēc kuriem nosaka

kompensējamo summu. Šobrīd ir 10 iestādes, kuras izmanto datus, ir nepieciešams vērtēt Valsts zemes dienesta argumentu, ka šos datus izmantos visas iestādes. Aprēķini jāveic pēc sistēmas, kur iestāžu skaita iespējamais pieaugums ir noteikts samērīgāks.

Viedokļi:

M. Kučinskis vērš uzmanību, atsaucoties uz prezentāciju, ka kapitālsabiedrības varētu izslēgt no to iestāžu skaita, kas varētu izmantot šos datus. Jautā Valsts zemes dienestam, kāds ir pamatojums, ka visas iestādes izmantos datus, arī bez nepieciešamības?

S. Zvidriņa norāda, ka šobrīd portālā var apskatīt konkrētu datu daļu bez maksas, bet tie nav pietiekami, lai veiktu konkrētas funkcijas. Ar iestādēm ir noslēgti līgumi par datu iegūšanu. Šobrīd līgumos ar iestādēm norādītas 3-4 personas, kuras var izmantot šos datus. Pieslēgums tikai vienam darbiniekam neder, jo parakstot līgumu, tas nosaka, ka nedz paroles, nedz datus nevar nodod citam cilvēkam, tāpēc atrodoties atvaļinājumā vai esot slimam ir nepieciešams nodrošināt pieeju datiem.

M. Kučinskis uzsver, ka ir nepieciešams strādāt pie datu pieejamības metodikas un summas aprēķināšanas. Līdz ar to gan Finanšu ministrija, gan VARAM ir nepieciešams iesaistīties jautājuma risināšanā.

D. Hildebrante aicina Valsts zemes dienestu vērtēt to budžetā esošos resursus izdevumu segšanai un rast iespēju efektīvizēt IT sistēmu uzturēšanu, attiecīgi novirzot no tās iegūtos līdzekļus datu izsniegšanai bez maksas.

A. Ašeradens vērš uzmanību, ka finansējuma problēma ir. Skaidrs, ka dati netiek skatīti aiz ziņkārības, bet tie dati, par kuriem tiek iekasēta ļoti maza summa, tiem vajag nodrošināt bezmaksas pieeju iestādēm pēc iespējas ātrāk.

A. Gulbis tās datu kopas, par kurām iekasē pavisam mazas summas, ir jāpadara pieejamas nekavējoties, citādi to maksas administrēšanas summa ir lielāka, nekā summa, kas no tiem tiek iekasēta. Pauž bažas vai tiešām visas iestādes skatīs un izmantos šos datus.

E. Beļskis šis jautājums ir tieši saistībā ar valsts pārvaldes savstarpējiem norēķiniem par datu apmaiņu. Pēc būtības, tiklīdz valdībā lemj par šo mazo summu kompensēšanu iestādēm, ir nepieciešams protokollēmumā noteikt to atvēršanu. Tas tieši sasauca ar Valsts kontroles ziņojumā minēto.

Padomes lēmums:

Pieņemt zināšanai VARAM sniegto ziņojumu.

Ministru prezidents,
Informācijas sabiedrības padomes vadītājs

M. Kučinskis

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
Informācijas sabiedrības padomes sekretārs
Arnis Skraučs
arnis.skraucs@varam.gov.lv
67026942